

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

РЕШЕТКА ДМИТРО ОЛЕКСАНДРОВИЧ

УДК 342.9 (477)

**ПРЕДСТАВНИЦТВО АДВОКАТОМ ІНТЕРЕСІВ ОСІБ,
ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ МОБІЛІЗАЦІЇ,
У МЕЖАХ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації
на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Кропивницький – 2025

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, старший дослідник
Щупаківський Роман Володимирович,
Науково-дослідний інститут публічного права,
старший науковий співробітник

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України
Гриценко Володимир Григорович,
Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка,
професор кафедри права та правоохоронної діяльності

доктор юридичних наук, професор,
Козін Сергій Миколайович,
Громадська організація «Академія адміністративно-
правових наук»,
провідний науковий співробітник

Захист відбудеться 08 лютого 2025 року о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 23.053.05 Центральноукраїнського державного університету імені В. Винниченка за адресою: 25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Центральноукраїнського державного університету імені В. Винниченка за адресою: 25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1

Автореферат розісланий 06 січня 2025 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Олена СОКУРЕНКО

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Повномасштабна війна, яка вже майже три роки триває на території нашої держави, виявила низку проблем у функціонуванні державного механізму, зокрема пов'язаного із захистом законних прав, свобод й інтересів людини та громадянина. Особливо це питання загострилось у процесі проведення мобілізації, яка суттєво впливає на основоположні права та свободи людини, а отже, зачіпає її інтереси фактично в усіх сферах суспільного життя (робота, сімейні стосунки тощо). Саме тому реалізація заходів мобілізації досить часто супроводжується виникненням конфліктних ситуацій, які переходять у стадію публічно-правового спору, що вирішується в порядку адміністративного судочинства. Водночас специфіка подібних спорів, а також особливості правового статусу органів державної влади, які реалізують мобілізаційну діяльність, зумовлюють потребу в залученні представників інтересів осіб, які підлягають мобілізації, зокрема адвокатів. Зазначене дає змогу забезпечити баланс між державними інтересами у сфері проведення мобілізації та підвищення рівня обороноздатності країни, високим рівнем захисту законних прав, свобод та інтересів громадян України, які гарантовані Конституцією та низкою міжнародних договорів й угод.

З огляду на викладене вище, важливим завданням законодавця та українських науковців є створення такого механізму функціонування інституту представництва адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, за якого буде: по-перше, ефективно реалізовано державну політику у сфері мобілізації, а також усі мобілізаційні заходи, пов'язані з нею; по-друге, належним чином забезпечено захист прав та інтересів громадян у досліджуваній сфері суспільного життя. Усе це дозволить посилити обороноздатність країни та водночас підвищити рівень довіри громадян до держави та її інституцій.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Окремі проблемні питання, присвячені представництву різних категорій осіб у межах адміністративного судочинства, у своїх наукових працях розглядали С. С. Бандурка, Н. І. Бочуляк, Н. В. Волкова, І. О. Гелецька, Н. С. Горбань, І. В. Головань, М. В. Джафарова, В. В. Заборовський, В. Є. Канюк, А. В. Козьмініх, П. С. Корнієнко, В. В. Манзюк, В. В. Нікітченко, Н. О. Обловацька, М. І. Смокович, В. О. Святоцька, І. Я. Сенюта, Х. Я. Терешко, О. Г. Яновська та багато інших. Водночас, попри значний теоретичний доробок, у науковій літературі залишається низка неопрацьованих проблем, зокрема присвячених характеристиці сутності й особливостей представництва адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства.

Таким чином, наявність низки прогалин і недоліків правового та організаційного характеру, пов'язаних із представництвом адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, а

також відсутність комплексних монографічних досліджень, присвячених вказаній проблематиці, обумовлюють актуальність і своєчасність представленої дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019; Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020; Стратегії воєнної безпеки України, що була затверджена Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021; Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021–2025 роки, затвердженої рішенням Ради адвокатів України від 2 липня 2021 року № 38. Дисертацію виконано в межах реалізації плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390).

Мета та завдання дослідження *Мета* дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб спираючись на аналіз наукових поглядів учених, норм чинного законодавства та практики його реалізації, з'ясувати сутність та особливості представництва адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, на основі чого розробити науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства в досліджуваній сфері суспільного життя. Досягнення поставленої мети зумовлює потребу у вирішенні таких *завдань*:

- визначити поняття та розкрити сутність представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства;
- окреслити підстави звернення та схарактеризувати нормативно-правове регулювання представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства;
- встановити місце адвокатів у системі суб'єктів представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства;
- з'ясувати види адміністративно-правових відносин у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір, і предмет спору;
- схарактеризувати адміністративно-процесуальну правосуб'єктність сторін у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір, і предмет спору;
- висвітлити особливості процедури розгляду публічно-правового спору у сфері мобілізації за участю адвоката в межах адміністративного судочинства;
- розкрити гарантії дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва адвокатом інтересів останніх;

– опрацювати напрями вдосконалення адміністративного законодавства, що регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі представництва адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства.

Предмет дослідження – представництво адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства.

Методи дисертаційного дослідження. Методологічну основу дисертаційної роботи становить сукупність різних методів наукового пізнання. Так, використання *аналітичного методу* дозволило визначити поняття та розкрити сутність представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства (підрозділ 1.1). З метою встановлення місця адвокатів у системі суб'єктів представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства (підрозділ 1.3); з'ясування видів адміністративно-правових відносин у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір, і предмета спору (підрозділ 2.1); аналізу гарантій дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва адвокатом інтересів останніх (підрозділ 3.1) було використано *структурно-логічний* і *системно-функціональний* методи. Окреслити підстави звернення та схарактеризувати нормативно-правове регулювання представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства (підрозділ 1.2); розкрити адміністративно-процесуальну правосуб'єктність сторін у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір, і предмет спору (підрозділ 2.2); встановити особливості процедури розгляду публічно-правового спору у сфері мобілізації за участю адвоката в межах адміністративного судочинства (підрозділ 2.3) дали змогу метод *документального аналізу* та *аналітичний* метод. Методи *моделювання* та *прогнозування* застосовано з метою розроблення пропозицій щодо напрямів удосконалення адміністративного законодавства, що регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства (підрозділ 3.2). У процесі підготовки наукового дослідження також було використано низку інших (як загальних, так і спеціальних) методів наукового пізнання, що дозволило комплексно підійти до вирішення завдань дисертаційної роботи.

Нормативно-правовим підґрунтям дисертаційної роботи є Конституція України, кодифіковані нормативно-правові акти, а також низка законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, норми яких спрямовані на регулювання правовідносин, які виникають у процесі представництва адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства.

Науково-теоретичне підґрунтя становлять праці фахівців з адміністративного, адміністративно-процесуального, конституційного права

тощо. У процесі підготовки дисертаційного дослідження було використано напрацювання вчених з інших галузевих дисциплін, зокрема теорії управління, філософії, соціології, психології тощо.

Інформаційну та емпіричну основу роботи становлять періодичні видання, статистичні матеріали тощо. Крім того, у межах проведення дослідження використано власний досвід роботи.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першою спробою комплексно, на монографічному рівні, з'ясувати сутність, зміст та особливості представництва адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, на основі чого розробити пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства в цій сфері. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, основні з них такі:

вперше:

– запропоновано авторське визначення поняття адміністративних правовідносин у сфері мобілізації, якими слід вважати регламентовані нормами адміністративного права суспільно-правові відносини, що виникають з питань виконання публічних функцій і завдань у сфері проведення мобілізації, однією зі сторін яких завжди є уповноважені публічно-владні суб'єкти, що мають право на застосування заходів і засобів державного примусу, а іншою – переважно особи, які підлягають мобілізації;

– розкрито особливості правового статусу адвокатів у системі суб'єктів представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства;

– сформульовано поняття адміністративно-процесуальної правосуб'єктності сторін у сфері мобілізації, на підставі чого встановлено, що вказана категорія є складною за своєю сутністю та передбачає три рівні: 1) базову правосуб'єктність фізичних і юридичних осіб; 2) загальнопроцесуальну правосуб'єктність учасників адміністративної справи; 3) спеціальну правосуб'єктність позивача чи відповідача;

удосконалено:

– теоретичний підхід щодо характерних особливостей представництва в адміністративному судочинстві, а саме: по-перше, таке представництво наявне виключно в системі адміністративних процесуальних правовідносин, тобто відносин, що виникають за фактом розгляду справи, віднесеної законом до компетенції суду адміністративної юрисдикції; по-друге, можливе виключно у випадках та з підстав, прямо визначених у Кодексі адміністративного судочинства України; по-третє, це особлива модель процесуальних правовідносин, за якої спеціально уповноважений суб'єкт вчиняє процесуальні дії на користь іншої фізичної або юридичної особи, бере участь у справі, взаємодіє з органами адміністративної юстиції тощо; по-четверте, метою представництва є реалізація процесуальних прав, обов'язків і законних інтересів особи, яку представляють; відповідне рішення адміністративного

суду не має позитивного чи негативного результату для представника; по-п'яте, специфіка й особливості представництва залежать від персонального статусу фізичної або юридичної особи, яку представляють;

– характеристику процедури розгляду публічно-правового спору у сфері мобілізації за участю адвоката в межах адміністративного судочинства, на основі чого констатовано, що участь адвоката в справах щодо публічно-правових спорів з питань мобілізації має такі самі процесуальні наслідки, як і представництво в адміністративному розгляді інших категорій справ, що своєю чергою зумовлено тим, що оскарження рішень і дій органів публічного управління в межах мобілізації відбувається у формі загального позовного провадження, яке має незначні особливості у випадках звернення з позовом територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки про застосування заходів впливу;

дістали подальшого розвитку:

– твердження про те, що в умовах сьогодення недосконалість адміністративного законодавства, яке регулює представництво інтересів осіб, що підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, обумовлена такими чинниками: по-перше, хаотичністю державної мобілізаційної політики; по-друге, непослідовністю внесення змін і доповнень до чинного законодавства; по-третє, частим виникненням конфліктних ситуацій між особами, які підлягають мобілізації, та суб'єктами, що реалізують мобілізаційну діяльність;

– обґрунтування наукової думки стосовно того, що підставами звернення та нормативно-правового регулювання представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства є:
1) домовленість між представником та особою, яка підлягає мобілізації;
2) належним чином оформлені документи, що посвідчують повноваження представника відповідно до вимог Кодексу адміністративного судочинства України;

– теза про те, що на сьогодні, попри кадровий дефіцит у Збройних Силах України, законодавець повинен зробити низку кроків у напрямі посилення гарантій дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва інтересів останніх адвокатом, що, як вбачається, не лише позитивно вплине на рівень довіри громадян до держави, а й сприятиме підвищенню загального рівня правової культури та правової свідомості осіб, які підлягають мобілізації.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки та пропозиції використовуються та можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – як підґрунтя для проведення подальших теоретичних досліджень, присвячених проблемі представництва адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчій сфері* – для розроблення нових і вдосконалення діючих нормативно-правових актів, норми яких спрямовані на регулювання представництва адвокатами інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства;

– *правозастосовній сфері* – з метою підвищення ефективності діяльності адвокатів у напрямі представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства;

– *освітньому процесі* – у процесі підготовки навчально-методичних, лекційних матеріалів, а також підручників і навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Конституційне право» тощо (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблематики та відповідні висновки оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях, а саме: «Взаємодія суспільства і науки проблеми та перспективи»; (м. Київ, 15-16 лютого 2017 року); «Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 15–16 лютого 2023 р.); «Правові проблеми сучасності та наукові підходи до їх вирішення» (м. Київ, 25–26 січня 2023 р.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 207 сторінок. Список використаних джерел містить 188 найменувань на 20 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дисертаційного дослідження, її зв'язок з науковими програмами, темами, планами, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, його мету й задачі, розкрито наукову новизну отриманих результатів, теоретичне та практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію результатів дослідження, структуру й обсяг дисертації.

Розділ 1 «Загальна характеристика правової природи представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства».

У *підрозділі 1.1 «Поняття та сутність представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства»* акцентовано на тому, що розгляд судових справ з питань мобілізації має свою специфіку, яка виявляється передусім у теоретичних і практичних особливостях функціонування деяких процесуальних інститутів, зокрема представництва.

Здійснено аналіз наукових поглядів учених стосовно тлумачення категорії «представництво», на підставі чого констатовано, що це – заснована на нормах чинного законодавства модель побудови суспільно-правових відносин між суб'єктами, за яких один отримує дозвіл і право вчиняти відповідні дії,

зокрема юридичного характеру, від імені іншого. Наголошено, що за такої конструкції відбувається правова персоніфікація суб'єкта, якого представляють, його прав, свобод та інтересів в особі іншого учасника правовідносин. Подібна модель може бути визначена як нормами чинного законодавства, так і за домовленістю відповідних сторін, що конкретизують, які саме правові дії один суб'єкт буде вчиняти від імені іншого.

Обґрунтовано висновок про те, що представництво в межах адміністративного судочинства означене такими особливостями: по-перше, наявне виключно в системі адміністративних-процесуальних правовідносин; по-друге, представництво в адміністративному судочинстві можливе виключно у випадках та з підстав, прямо визначених у Кодексі адміністративного судочинства України; по-третє, воно становить особливу модель процесуальних правовідносин, за якої спеціально уповноважений суб'єкт вчиняє процесуальні дії на користь іншої фізичної або юридичної особи, бере участь у справі, взаємодіє з органами адміністративної юстиції тощо; по-четверте, його метою є реалізація процесуальних прав, обов'язків і законних інтересів особи, яку представляють; відповідне рішення адміністративного суду не має позитивного чи негативного результату для представника; по-п'яте, специфіка й особливості представництва залежать від персонального статусу фізичної або юридичної особи, яку представляють. Запропоновано авторське визначення поняття представництва в межах адміністративного судочинства.

Акцентовано увагу на тому, що мобілізація здійснюється під час особливого правового режиму – воєнного стану. Здійснено аналіз наукових поглядів учених стосовно тлумачення поняття «мобілізація», на основі чого встановлено, що мобілізація передбачає акумулювання економічних, людських та інших ресурсів, трансформацію життєдіяльності держави й апарату влади на час дії особливого періоду з метою подолання відповідних негативних чинників, які загрожують територіальній цілісності, суверенітету, незалежності й нормальному суспільному ладу або передбачають інші критичні ризики для існування та функціонування нації загалом.

На підставі викладеного вище сформульовано авторське визначення поняття «представництво осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства», а також виокремлено перелік його характерних властивостей.

У підрозділі 1.2 «Підстави звернення та нормативно-правове регулювання представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства» констатовано, що нормативно-правове регулювання представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства становить здійснюваний за допомогою норм права регулюючий та упорядковуючий вплив права на суспільні відносини, які виникають у досліджуваній сфері суспільного життя.

З'ясовано, що розглядати нормативно-правові акти в досліджуваній сфері найбільш доцільно залежно від їх юридичної сили. З огляду на таку логіку,

передусім приділено увагу характеристиці положень Конституції України, Кодексу адміністративного судочинства України, а також низки інших законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів. Зауважено, що попри розгалуженість нормативно-правового матеріалу, у зазначеній сфері залишається низка неврегульованих питань, серед яких – відсутність чіткого закріплення правового статусу адвоката у відносинах із суб'єктами реалізації мобілізаційної діяльності; переліку прав громадян, які підлягають мобілізації, зокрема щодо можливості звернення за правовою допомогою до адвокатів; гарантій дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва адвокатом інтересів останніх.

Доведено, що правовідносини, що виникають з приводу представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, виникають виключно за наявності певних підстав. З огляду на викладене, підставами процесуального представництва адвокатом визнано: 1) домовленість між ним та особою, яка підлягає мобілізації; 2) належним чином оформлені документи, що посвідчують повноваження представника відповідно до вимог Кодексу адміністративного судочинства України. Проаналізовано відповідні підстави.

Констатовано, що здійснюване адвокатом представництво осіб, які підлягають мобілізації, в адміністративному судочинстві передбачає посвідчення його процесуальних повноважень документами, переліченими в положеннях Кодексу адміністративного судочинства України. Їх наявність робить участь адвоката в справі легітимною та допустимою з позиції законодавства.

Наголошено, що підстави представництва осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства загалом не відрізняються від умов процесуального представництва інтересів інших категорій суб'єктів. Єдиною відмінністю є широта застосування тієї чи іншої моделі побудови відповідних правовідносин. Водночас зауважено, що адвокатське представництво для осіб, які підлягають мобілізації, має більшу прерогативу й актуальність, ніж представництво за законом, що пояснюється об'єктивними причинами та їх правовим статусом як військовозобов'язаних.

У підрозділі 1.3 «Адвокати в системі суб'єктів представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства» з'ясовано, що захист інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, з огляду на специфіку сфери суспільних відносин, зумовлює потребу в залученні представників, зокрема адвокатів.

Аргументовано положення про те, що адвокатура – це історично сформований, незалежний, самоврядний правозахисний інститут, який виконує функції захисту, представництва та надання інших різновидів правових послуг, що слугує гарантією вільного, рівного та справедливого судочинства. Держава всебічно забезпечує та сприяє діяльності адвокатури за

рахунок комбінації нормативно-правового регулювання її функціонування та наявності спеціальних гарантій незалежності від будь-якого впливу.

Зазначено, що адвокат – це працівник сфери права, рівень знань, практичних умінь і навичок якого підтверджено спеціальною процедурою та документом, виданим у встановленому законодавством порядку, з огляду на що особа, яка підлягає мобілізації, може бути впевнена, що її інтереси представляє фахівець, який чітко знає, що робити, спроможний це реалізувати та здатний підтвердити рівень власної обізнаності. Такий представник розуміє порядок й особливості роботи правової системи, основи судочинства та механізми розгляду справ в адміністративних судах. Водночас адвокат наділений відповідними внутрішніми переконаннями та морально-діловими якостями. Усе це в сукупності дозволяє йому правильно будувати стратегію представництва, передбачати рішення суду.

Розкрито положення норм чинного законодавства, що регулює діяльність адвоката, передусім у контексті здійснення адміністративного судочинства. Встановлено, що представництво адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства вирізняється багатьма відмінностями, пов'язаними з особливостями інституту адвокатури, зокрема правовим статусом адвокатів. Виокремлено ключові особливості правового статусу адвокатів у межах представленої в роботі проблематики.

Розділ 2 «Особливості реалізації права на представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства».

У підрозділі 2.1 «Види адміністративно-правових відносин у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір, та предмет спору» розкрито загальнотеоретичний зміст поняття «правовідносини», на основі чого зазначено, що вони становлять суспільні зв'язки, які врегульовані нормами чинного законодавства та виникають між певними суб'єктами-сторонами, котрі реалізують суб'єктивні права та виконують покладені на них юридичні обов'язки. Залежно від сфери виникнення останніх, суб'єктів, між якими вони виникають, особливостей правового регулювання варіюються різновиди правовідносин, одними з яких є адміністративні.

На підставі результатів аналізу наукових поглядів учених щодо розуміння поняття «адміністративні правовідносини» констатовано, що ознаками останніх, зокрема у сфері мобілізації, є такі: по-перше, адміністративними є суспільно-правові відносини, які виникають у сфері публічного управління, тобто в контексті діяльності органів державної влади й місцевого самоврядування під час виконання ними публічних функцій і цільових завдань; по-друге, такі відносини регламентовані нормами виключно адміністративного права, які закріплюють і визначають специфічні права й обов'язки їх суб'єктів; по-третє, адміністративні правовідносини виникають як між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, так і між ними та фізичними і юридичними особами приватного сектору з питань реалізації останніми прав та законних інтересів у сфері публічного управління; по-четверте, адміністративні правовідносини передбачають субординацію

зв'язків між суб'єктами, що виявляється в їх нерівності, наявності координаційно-контрольних повноважень однієї сторони щодо іншої та можливості застосовувати примус; по-п'яте, нормативно-правове регулювання адміністративних правовідносин вирізняється переважанням імперативних правових норм, які передбачають чітке визначення правового статусу сторін, їх прав, обов'язків, юридичної відповідальності, обмежень у самостійному обранні способів поведінки. Сформульовано авторський підхід щодо розуміння поняття адміністративно-правових відносин у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір.

Розглянуто положення чинного адміністративного процесуального законодавства, на підставі чого сформульовано висновок про те, що на сьогодні існує чотири групи адміністративно-правових відносин у сфері мобілізації, у межах яких виникає (або може виникнути) публічно-правовий спір, а саме: 1) відносини з питань взяття та зняття з військового обліку; 2) відносини, що виникають у контексті діяльності військово-лікарських комісій; 3) правовідносини процесу відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації; 4) відносини, що виникають з питань застосування до громадян заходів і засобів примусу. Предметом публічно-правового спору в усіх перелічених вище прикладах визнано порушення уповноваженими органами у сфері мобілізації, зокрема центральними органами влади, територіальними центрами комплектування і соціальної підтримки, правоохоронними та іншими відомствами, прав і свобод людини та громадянина.

У підрозділі 2.2 *«Адміністративно-процесуальна правосуб'єктність сторін у сфері мобілізації, у межах якої виникає публічно-правовий спір, та предмет спору»* наголошено, що в основі справ з питань мобілізації, які розглядають у порядку адміністративного судочинства, знаходяться сторони – суб'єкти, між якими безпосередньо виникає публічно-правовий спір. Вони не мають взаємної залежності та є самостійними учасниками адміністративних правовідносин.

Встановлено, що правосуб'єктність – це основа статусу фізичної чи юридичної особи як суб'єкта права. Ця категорія характеризує належність відповідного індивіда до правової системи, а також можливість брати участь у відповідних правовідносинах.

Запропоновано авторське визначення поняття *«адміністративна процесуальна правосуб'єктність сторін у сфері мобілізації»*. Акцентовано увагу на тому, що правосуб'єктність цих осіб має три рівні. Так, відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України, сторонами в адміністративних справах загалом та безпосередньо тих, які виникають у сфері публічно-правових спорів з питань мобілізації, є позивач і відповідач. Це – учасники справи, де один є носієм владних повноважень, а інший (ураховуючи, що спір виникає з питань мобілізації) – громадянином України, тобто фізичною особою. З огляду на зазначене, виокремлено базову,

загальнопроцесуальну та спеціальну адміністративну правосуб'єктність сторін.

Сформульовано висновок про те, що адміністративні справи з публічно-правових спорів у сфері мобілізації характеризуються певною специфікою сторін, вираженою в їх адміністративній процесуальній правосуб'єктності. Остання представлена трьома основними видами, серед яких: базова правосуб'єктність фізичних та юридичних осіб; загальнопроцесуальна правосуб'єктність учасників адміністративної справи; спеціальна правосуб'єктність позивача чи відповідача.

У підрозділі 2.3 «Особливості процедури розгляду публічно-правового спору у сфері мобілізації за участю адвоката в межах адміністративного судочинства» зауважено, що участь адвоката в судовій справі в межах адміністративного судочинства завжди підвищує динаміку її розгляду та цілеспрямованість процесуальних дій. Адвокати як фахівці у сфері права провадять свою діяльність з метою якомога якіснішого обстоювання та захисту інтересів клієнтів, а спеціальні навички та знання дозволяють їм досягати цілей представництва в спосіб, не доступний іншим сторонам справи. Усе це істотно позначається й на процедурі розгляду мобілізаційних публічно-правових спорів в адміністративних судах. Участь адвоката суттєво впливає на процес провадження, прискорює його перебіг, підвищує рівень змагальності тощо.

Однією з ключових особливостей, яка передує фактичному розгляду справи, але безпосередньо не пов'язана з ним, визнано можливість адвоката збирати інформацію в межах представництва клієнта за допомогою спеціального інструменту – адвокатського запиту. Зазначено, що останній є унікальним інструментом, який адвокат використовує в процесі надання правничої допомоги та здійснення представництва осіб у публічно-правових спорах, пов'язаних із мобілізацією. Це звернення особливого юридичного змісту, порядок подання якого гарантується законодавством та який зобов'язує відповідних суб'єктів надати обґрунтовану й комплексну відповідь.

Аргументовано, що особливості процедури розгляду публічно-правового спору у сфері мобілізації в межах адміністративного судочинства зумовлені участю адвоката в зазначеному процесі, варіюються залежно від того, який саме суб'єкт звертається з адміністративним позовом.

Констатовано, що участь адвоката в справах із публічно-правових спорів з питань мобілізації має такі самі процесуальні наслідки, як і представництво в адміністративному розгляді інших категорій справ. Зазначене зумовлено тим, що оскарження рішень і дій органів публічного управління в межах мобілізації відбувається у формі загального позовного провадження, яке має певні особливості у випадках звернення з позовом територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо застосування заходів впливу.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення адвокатської діяльності в процесі представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства».

У підрозділі 3.1 «Гарантії дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва інтересів останніх адвокатом» здійснено загальнотеоретичний аналіз категорії «гарантії», на основі чого запропоновано авторський підхід щодо визначення поняття «гарантії дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва інтересів останніх адвокатом». Вказані гарантії розподілено на чотири великі групи: 1) правові (юридичні); 2) політичні; 3) інституційні; 4) гарантії адвокатської діяльності.

Встановлено, що правові (юридичні) гарантії дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва інтересів останніх адвокатом є сукупністю визначених нормами адміністративного процесуального права нормативних вимог та умов, які в єдності забезпечують реалізацію прав, свобод та інтересів громадян у досліджуваній сфері.

Наголошено, що конституційні гарантії становлять закріплені в Конституції України ключові права людини та громадянина на судовий захисту, а також правові й організаційні механізми реалізації цього права, зокрема в процесі розгляду справи в суді. Зазначені гарантії слугують підґрунтям для всього адміністративного процесу, що забезпечує дотримання принципів верховенства права та законності.

Аргументовано положення, згідно з яким значення процесуальних гарантій у контексті дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва інтересів останніх адвокатом полягає в такому: по-перше, ці гарантії забезпечують дотримання ключових принципів здійснення судочинства в Україні; по-друге, створюють умови для вільного доступу мобілізованих осіб до системи судочинства, що є надважливим з огляду на специфіку мобілізаційних правовідносин; по-третє, забезпечують законність у діяльності адвокатів.

Зауважено, що від ефективності мобілізаційної політики залежить багато чинників, зокрема: по-перше, вона забезпечує формування єдиного підходу та злагодженості дій спеціально уповноважених суб'єктів у цьому напрямі; по-друге, визначає ключові аспекти (принципи, механізми) проведення мобілізаційних заходів; по-третє, від ефективності й послідовності державної політики безпосередньо залежить рівень довіри громадян до держави, а отже, їх прагнення до добровільного виконання своїх обов'язків щодо мобілізації.

З'ясовано, що дотримання гарантій діяльності адвокатів у процесі захисту прав, свобод та інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства має надважливе значення. Водночас в умовах сьогодення суб'єкти мобілізаційної діяльності досить часто перешкоджають роботі адвокатів, що є неприпустимим з позиції Конституції та законів України.

Доведено, що на сьогодні, попри кадровий дефіцит у Збройних Силах України, законодавець повинен зробити низку кроків у напрямі посилення

гарантій дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва інтересів останніх адвокатом. Зазначене не лише позитивно вплине на рівень довіри громадян до держави, а й сприятиме підвищенню загального рівня правової культури та правової свідомості осіб, які підлягають мобілізації.

У підрозділі 3.2 «Напрями вдосконалення адміністративного законодавства, що регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства» обґрунтовано положення, згідно з яким правозастосовна практика засвідчує, що на сьогодні адвокатська діяльність у межах представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, має обмежений характер і досить часто здійснюється з порушенням прав як власне мобілізованих, так й адвокатів. Зазначене, як вбачається, зумовлено такими чинниками: по-перше, нехтуванням суб'єктами реалізації мобілізаційної діяльності гарантіями діяльності адвокатів, які передбачені Конституцією та іншими законодавчими актами; по-друге, недосконалістю адміністративного процесуального законодавства; по-третє, відсутністю в мобілізованих осіб реальних практичних можливостей скористатися правничою допомогою після потрапляння до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки; по-четверте, обмеженістю доступу до правосуддя тощо.

Розмірковуючи безпосередньо про напрями вдосконалення адміністративного законодавства, яке регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, зазначено, що ані в Стратегії національної безпеки України, затвердженій Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020, ані в Стратегії воєнної безпеки України, що була затверджена Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021, не йдеться про забезпечення та захист прав, свобод й інтересів осіб, які підлягають мобілізації.

Констатовано, що наразі в законодавця немає єдиного сформованого підходу щодо напрямів удосконалення адміністративного законодавства, що регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства. З огляду на зазначене, аргументовано, що першочерговими кроками має бути розроблення декількох концептуальних і стратегічних нормативно-правових актів, зокрема: 1) Концепції вдосконалення мобілізаційної політики в Україні; 2) Стратегії розвитку адвокатури в умовах воєнного стану; 3) Стратегії вдосконалення системи адміністративного судочинства.

Зауважено, що в контексті вдосконалення адміністративного законодавства, що регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства необхідним є розв'язання проблеми забезпечення доступу осіб, які підлягають мобілізації, до правосуддя.

Виокремлено інституційний (організаційно-управлінський) напрям удосконалення, у межах якого запропоновано: 1) розв'язати проблему

кадрового дефіциту в системі адміністративного судочинства; 2) удосконалити систему кадрового забезпечення, що має передбачати: по-перше, удосконалення системи підготовки й добору кадрів для судів, зокрема адміністративних; по-друге, покращення системи ефективності підвищення кваліфікації адвокатів за відповідним напрямом; по-третє, створення новітніх програм підготовки фахівців у відповідному напрямі; 3) покращити систему інформаційного забезпечення.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає в тому, щоб з'ясувати сутність й особливості представництва адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, на основі чого розробити науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства в досліджуваній сфері суспільного життя. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових висновків, основні з них такі:

1. З'ясовано, що представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства – це регламентована нормами адміністративного процесуального законодавства модель процесуальних правовідносин, за якої уповноважений суб'єкт вчиняє процесуальні дії, бере участь у розгляді адміністративної справи на користь особи, на яку Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» покладаються спеціальні обов'язки та яка звертається до органів адміністративної юстиції з метою забезпечення, захисту й реалізації своїх прав та інтересів у сфері мобілізації.

Акцентовано увагу на тому, що представництво осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства – це представництво вузького кола фізичних осіб, які: 1) окрім загальних прав й обов'язків людини та громадянина, наділені обов'язками, передбаченими Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»; 2) вступають у правовідносини з реалізації завдань і заходів мобілізації та оборони в особливий період; 3) щодо них можливе застосування заходів державного примусу в разі невиконання та/або неналежного виконання обов'язків у сфері мобілізації; 4) такі громадяни можуть перебувати в службово-правових відносинах з відповідними військовими формуваннями та органами; 5) це повноправні та повнолітні громадяни, які володіють усією повнотою право- та дієздатності, у зв'язку з чим можуть і повинні бути залучені до виконання обов'язків, передбачених законодавством. Правовий статус таких осіб у контексті судового представництва має значення виключно в разі розгляду спорів, прямо пов'язаних з виконанням ними норм мобілізаційного законодавства. У такому разі може виникнути особливий публічно-правовий спір, що передбачає певну специфіку порядку розгляду.

2. Доведено, що основу правового регулювання представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства становить система нормативно-правових актів різної юридичної сили. Здійснюване адвокатом представництво осіб, які підлягають мобілізації, в адміністративному судочинстві передбачає документальне посвідчення процесуальних повноважень останнього документами, переліченими в положеннях Кодексу адміністративного судочинства України. Їх наявність робить участь адвоката в справі легітимною та допустимою з точки зору законодавства. З огляду на викладене, підставами процесуального представництва адвокатом визнано: 1) домовленість між ним та особою, яка підлягає мобілізації; 2) належним чином оформлені документи, що посвідчують повноваження представника відповідно до вимог Кодексу адміністративного судочинства України.

3. Зауважено, що особливе місце адвокатів у системі суб'єктів представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства пов'язане зі специфікою інституту адвокатури, зокрема правовим статусом адвокатів, а саме: 1) зазначене представництво має професійний характер, адже здійснюється особами, які пройшли відповідне навчання та склали іспит на отримання права провадити адвокатську діяльність; 2) основні різновиди адвокатської діяльності, які можуть надаватись особам, що підлягають мобілізації, закріплено на законодавчому рівні; 3) орієнтованість адвокатської діяльності на клієнта забезпечується: обов'язком адвоката дотримуватися правил адвокатської етики; обов'язком не розголошувати адвокатську таємницю; наявністю дисциплінарної відповідальності за порушення етичних правил і неналежного вчинення професійних обов'язків; 4) представництво адвоката має договірний характер.

4. Наголошено, що на сьогодні, згідно із чинним законодавством України, існує чотири групи адміністративно-правових відносин у сфері мобілізації, у межах яких виникає (або може виникнути) публічно-правовий спір, а саме: 1) відносини з питань взяття та зняття з військового обліку; 2) відносини, що виникають у контексті діяльності військово-лікарських комісій; 3) правовідносини процесу отримання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації; 4) відносини, що виникають із застосування до громадян заходів і засобів примусу. Предметом публічно-правового спору в усіх перелічених прикладах є порушення уповноваженими органами у сфері мобілізації, зокрема центральними органами виконавчої влади, територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, правоохоронними й іншими відомствами, прав і свобод людини та громадянина. Оскарження відповідних порушень в адміністративно-процесуальному порядку дає змогу зупинити негативні дії та виправити наслідки, а також сформулювати позитивну судову практику захисту прав осіб, які підлягають мобілізації, для подальшого здійснення якісних законодавчих перетворень.

5. Констатовано, що адміністративна процесуальна правосуб'єктність сторін у сфері мобілізації – це визначена адміністративним процесуальним законодавством характеристика суб'єкта як потенційно можливого або реального учасника процесуальних правовідносин у межах адміністративного судочинства, що передбачає здатність мати й реалізовувати надані йому процесуальні права та обов'язки. З'ясовано, що вказана категорія є складною за своєю сутністю і передбачає три рівні: 1) базову правосуб'єктність фізичних і юридичних осіб; 2) загальнопроцесуальну правосуб'єктність учасників адміністративної справи; 3) спеціальну правосуб'єктність позивача чи відповідача.

6. Встановлено, що процедура розгляду публічно-правового спору у сфері мобілізації за участю адвоката в межах адміністративного судочинства означена такими особливостями: 1) наявність в адвокатів спеціального інструменту збору інформації та відомостей – адвокатського запиту, що має спеціальний порядок розгляду й гарантії виконання суб'єктами, яким його адресовано; 2) адвокат має право подавати адміністративний позов від імені особи, яка бажає оскаржити рішення чи дії органів державної влади у сфері мобілізації, але за умови обов'язкового підтвердження легальності факту представництва паралельно з поданням позову; 3) адвокат є суб'єктом, на якого поширюються обов'язки у сфері використання та реєстрації в Єдиній судовій інформаційно-комунікаційній системі. Недотримання цих обов'язків призводить до залишення поданих адвокатом позовів без розгляду; 4) зміна громадянином свого адвоката в процесі розгляду справи дає підстави останньому клопотати про відкладення розгляду справи з метою ознайомлення з доказами, оцінкою інформації в справі тощо; 5) адвокати вступають у вже розпочатий судовий розгляд у справах за позовами територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки з приводу тимчасового обмеження громадян України в праві керування транспортним засобом під час мобілізації та користуються процесуальними правами та обов'язками відповідача; б) існують спеціальні інструменти судового впливу на адвокатів у разі вчинення ними неправомірних дій або неналежного виконання непрофесійних обов'язків; 7) судові витрати на залучення адвоката розподіляються між сторонами.

7. Сформульовано висновок про те, що гарантії дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва адвокатом інтересів останніх становлять сукупність різноманітних інструментів, засобів, механізмів тощо, які використовуються особами, що підлягають мобілізації, а також їх адвокатами, з метою захисту їхніх прав, свобод та інтересів, а також оскарження рішення дій/бездіяльності суб'єктів здійснення мобілізаційної діяльності. Зауважено, що на сьогодні в науковій літературі відсутній комплексний підхід щодо переліку вказаних гарантій, у зв'язку з чим останні запропоновано поділити на три групи: 1) правові (юридичні), які включають: а) конституційні; б) процесуальні (передбачені Кодексом адміністративного судочинства України);

в) адміністративно-процесуальні норми; 2) політичні гарантії; 3) інституційні гарантії; 4) гарантії адвокатської діяльності.

Зазначено, що сьогодні, попри кадровий дефіцит у Збройних Силах України, законодавець повинен зробити низку кроків у напрямі посилення гарантій дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва інтересів останніх адвокатом. Зазначене не лише позитивно вплине на рівень довіри громадян до держави, а й сприятиме підвищенню загального рівня правової культури та правової свідомості осіб, які підлягають мобілізації.

8. З метою вдосконалення адміністративного законодавства, що регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства запропоновано: 1) розробити та прийняти: а) Концепцію вдосконалення мобілізаційної політики в Україні, метою якої має бути забезпечення ефективної роботи суб'єктів мобілізаційної діяльності, а також створення високого рівня готовності держави до реагування на воєнну загрозу з боку російської федерації; б) Стратегію розвитку адвокатури в умовах воєнного стану, ключовою метою якої буде розвиток адвокатури в умовах воєнного стану, а також сприяння доступності особам, які підлягають мобілізації, військовослужбовцям та членам їхніх родин до правової допомоги; в) Стратегію вдосконалення системи адміністративного судочинства, що сприятиме комплексному вдосконаленню адміністративного судочинства, а також забезпеченню вільного доступу громадян до останнього; 2) розв'язати інституційні (організаційно-управлінські) проблеми, які, зокрема, пов'язані з кадровим дефіцитом у судовій системі України; 3) подолати проблему легітимності адвокатського звернення в контексті взаємодії адвокатів і суб'єктів мобілізаційної діяльності.

Виокремлено інституційний (організаційно-управлінський) напрям удосконалення адміністративного законодавства, що регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, у межах якого запропоновано: 1) розв'язати проблему кадрового дефіциту в системі адміністративного судочинства; 2) удосконалити систему кадрового забезпечення, що має передбачати: по-перше, вдосконалення системи підготовки та відбору кадрів до судів, зокрема адміністративних; по-друге, покращення системи ефективності підвищення кваліфікації адвокатів за відповідним напрямом; по-третє, створення новітніх програм підготовки фахівців у відповідному напрямі; 3) покращити систему інформаційного забезпечення (ідеться про розширення доступу суб'єктів відповідних правовідносин до чинного законодавства, змін у ньому, запровадження спеціалізованих інформаційно-комунікаційних систем і технологій, розширення просвітницької та науково-дослідної роботи в досліджуваному напрямі).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Решетка Д.О. Поняття та сутність представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації в рамках адміністративного судочинства. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2022. № 7. С. 143–147.

2. Решетка Д.О. Адвокати в системі суб'єктів представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації в рамках адміністративного судочинства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 409–411.

3. Решетка Д.О. До характеристики підстав звернення осіб, які підлягають мобілізації за представництвом своїх інтересів в рамках адміністративного судочинства. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2024. Випуск 4. С. 201–205.

4. Решетка Д.О. Особливості процедури розгляду публічно-правового спору у сфері мобілізації за участі адвоката в рамках адміністративного судочинства. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2024. Випуск 5. С. 177–181.

5. Решетка Д. О. Перспективні напрями удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації у межах адміністративного судочинства. *Право та державне управління*. 2024. Випуск 3. С. 173-178.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Решетка Д.О. Нормативно-правове регулювання представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації в рамках адміністративного судочинства. *Взаємодія суспільства і науки проблеми та перспективи* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15-16 лютого 2017 року). Київ : Науково-дослідний інститут публічного права, 2017. С. 55–57.

7. Решетка Д.О. Види адміністративно-правових відносин у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір та предмет спору. *Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15–16 лютого 2023 р.). Київ : Науково-дослідний інститут публічного права, 2023. С. 123–126.

8. Решетка Д.О. Адміністративно-процесуальна правосуб'єктність сторін у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір та предмет спору. *Правові проблеми сучасності та наукові підходи до їх вирішення* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 25–26 січня 2023 р.). Київ : Науково-дослідний інститут публічного права, 2023. С. 239–241.

АНОТАЦІЯ

Решетка Д. О. Представництво адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький, 2025.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового завдання, яке полягає в тому, щоб з'ясувати сутність й особливості представництва адвокатом інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства, на основі чого розробити науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства в досліджуваній сфері суспільного життя.

Визначено поняття та розкрито сутність представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства. Окреслено підстави звернення та схарактеризовано нормативно-правове регулювання представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства. Встановлено місце адвокатів у системі суб'єктів представництва інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства. З'ясовано види адміністративно-правових відносин у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір, і предмет спору. Проаналізовано адміністративно-процесуальну правосуб'єктність сторін у сфері мобілізації, у межах яких виникає публічно-правовий спір, і предмет спору. Встановлено особливості процедури розгляду публічно-правового спору у сфері мобілізації за участю адвоката в межах адміністративного судочинства. Розкрито гарантії дотримання інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства шляхом представництва адвокатом інтересів останніх. Опрацьовано напрями вдосконалення адміністративного законодавства, що регулює представництво інтересів осіб, які підлягають мобілізації, у межах адміністративного судочинства.

Ключові слова: представництво, права, свободи, інтереси, громадянин, мобілізація, адміністративне судочинство, публічно-правовий спір, адвокати, підстави звернення, адміністративно-правові відносини, процесуальна правосуб'єктність, процедури, гарантії, удосконалення, адміністративне законодавство.

SUMMARY

Reshetka, D.O. Representation of Interests of Persons Subject to Mobilisation by an Attorney-at-Law in Administrative Proceedings. – – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

Dissertation for the degree of Candidate of Legal Sciences in the specialty 12.00.07 “Administrative law and process; financial law; information law”. – Scientific Research Institute of Public Law, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University. Kropyvnytskyi, 2025.

The dissertation presents a theoretical generalization and a new solution to the scientific problem, which is to clarify the essence and features of the representation by a lawyer of the interests of persons subject to mobilization within the framework of administrative proceedings, on the basis of which to develop scientifically substantiated proposals and recommendations aimed at improving administrative legislation in the studied area of public life.

The concept is defined and the essence of representing the interests of persons subject to mobilization within the framework of administrative proceedings is revealed. The grounds for the appeal are outlined and the regulatory and legal regulation of representing the interests of persons subject to mobilization within the framework of administrative proceedings is characterized. The place of lawyers in the system of subjects of representing the interests of persons subject to mobilization within the framework of administrative proceedings is established. The types of administrative and legal relations in the field of mobilization, within which a public-legal dispute arises and the subject of the dispute are clarified. The administrative and procedural legal personality of the parties in the field of mobilization, within which a public-legal dispute arises and the subject of the dispute is characterized. The peculiarities of the procedure for considering a public-legal dispute in the field of mobilization with the participation of a lawyer within the framework of administrative proceedings are established. The guarantees of observing the interests of persons subject to mobilization within the framework of administrative proceedings through the representation of the interests of the latter by a lawyer are disclosed. The directions of improving administrative legislation regulating the representation of interests of persons subject to mobilization within the framework of administrative proceedings have been worked out.

Keywords: representation, rights, freedoms, interests, citizen, mobilization, administrative proceedings, public-legal dispute, lawyers, grounds for appeal, administrative-legal relations, procedural legal personality, procedures, guarantees, improvement, administrative legislation.

**СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ДО ДЕРЖАВНОГО
РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ, ВИГОТІВНИКІВ І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ
Серія ДК № 1537 від 22.10.2003 р.**

Підп. до друку 03.01.2025 р. Формат 60×90/16. Папір офсетн.
Друк різнограф. Ум. др. арк. 0,9. Тираж 100. Зам. № 10002.

*РЕДАКЦІЙНО–ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ
Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
25006, Кропивницький, вул. Шевченка, 1.
Тел.: (0522) 24–59–84.
Факс.: (0522) 24–85–44.
E–Mail: mails@cuspu.edu.ua*

